

LOUISE PENNY

PETOLLINEN
VALO

BAZAR

PETOLLINEN
VALO

LOUISE PENNY

PETOLLINEN
VALO

Suomentanut Timo Korppi

BAZAR

Bazar Kustannus
www.bazarkustannus.fi

Suomentanut Timo Korppi
Englanninkielinen alkuteos *A Trick of the Light*
Copyright © Three Pines Creations, Inc 2011

Kannen suunnittelu Perttu Lämsä
ISBN 978-952-376-026-4

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale
Painettu EU:ssa

Sharonille, Margaretille, Louiselle ja kaikille ihanille naisille, jotka auttoivat minua löytämään hiljaisen paikan kirkaassa auringonpaisteessa.

VOI, EI, EI, EI, EI, Clara Morrow ajatteli itsekseen, kun hän asteli kohti suljettuja ovia.

Hän pystyi näkemään jäälakalla käsiteltyjen ovilasien läpi varjoja ja hahmoja, kuin aaveita edestakaisessa liikkeessä. Ne tulivat lähemmäs ja vetäytyivät taas kauemmas. Epämääräisinä kuvajaisina, mutta yhä ihmismäisinä.

Niin kuitenkin kuollut valitti.

Sanat olivat pyörineet hänen päässään koko päivän. Ne tulivat ja menivät. Runo, puolittu. Sanat, jotka pulpahtelivat mieleen ja katosivat saman tien. Runon rungosta ei tahotonut saada otetta.

Miten sen loppu menikään?

Se tuntui nyt tärkeältä.

Voi ei, ei, ei, ei.

Hämärät hahmot pitkän käytävän toisessa päässä näyttivät melkein nestemäisiltä, kuin savukiekuroilta. Ne olivat siellä, mutta täysin muodottomina. Leijuen ja paeten katsetta.

Hänkin halusi tehdä samoin.

Tässä se sitten oli. Matkan pää. Ei vain päätös tälle päivälle, kun hän miehensä Peterin kanssa oli ajanut pienes-tä kotikylästään Québecistä Montréalin *Musée d'Art Contemporainiin*. Paikkaan, joka oli heille hyvin tuttu. Hyvin läheinen. Kuinka usein he olivatkaan sinne poikenneet, ihastelemaan jotakin MAC:n tarjoamaa uutta näyttelyä? Tukemaan tuttua ystävää, taiteilijatoveria? Tai vain istumaan

keskellä pitkää ja kapeaa galleriakäytävää, keskellä viikkoa, kun pääosa kaupunkilaisista oli töissä?

Taide oli heidän työtään. Mutta oli se enemmänkin. Sen oli pakko ollakin. Miksi muuten siihen olisi kulutettu kaikki nuo yksinäiset vuodet? Kestetty epäonnistumiset sekä ennalta arvaamattomaan taidemaailmaan laskeutunut hämmentynyt hiljaisuus.

Hän oli Peterin lailla raatanut pienessä studiossaan päivät pitkät viettäen samalla pienimuotoista elämäänsä pikku kylänsään. Onnellisena, mutta kaivaten elämältä jotakin enemmän.

Clara otti muutaman askeleen eteenpäin pitkääkin pitempää marmorikäytävää.

Tämä oli se puuttuva palanen. Noiden ovien takana. Vihdoinkin. Sen täyttymys, minkä puolesta hän oli työskennellyt, puskenut eteenpäin koko ikänsä.

Hänen ensimmäinen unelmansa lapsena ja viimeisin ajatuksensa myös tuona aamuna, lähes viisikymmentä vuotta myöhemmin, odotti tuolla kovanvalkoisen käytävän päässä.

He olivat aina keskenään miettineet, että Peter olisi varmaan heistä ensimmäinen, joka astuisi noista ovista sisään. Hän oli taiteilijana jo menestynyt, elävästä elämästä lähtöisin olevine upeine lähikuvineen. Niin yksityiskohtaisina ja likimain luonnollisina, että niiden rinnalla aidot asiat tuntuivat vääristyneiltä ja abstrakteilta. Lähes tunnistamattomilta. Peterin maailmassa luonnolliset asiat muuttuivat yli-luonnollisiksi.

Ne vetosivat ihmisiin. Jumalan kiitos. Se toi heille ruoan pöytään ja piti sudet loitolla, vaikka niitä totisesti riitti vaanimassa heidän pienen kotinsa ympärillä Three Pinesin kylässä. Peterin taide oli tae myös siitä.

Clara katseli miestänsä, joka asteli puoli askelta hänen edellään leveä hymy komeilla kasvoillaan. Hän tiesi, että ensi tapaamalta useimmat ihmiset tuskin kuvittelivat häntä

itseään taiteilijan vaimoksi, vaan pitivät häntä vain jonakin pikkunäyttinä seuralaisena, valkoviinilasi kädessään. Jonkinlaisena luonnollisena valintana, josta syystä tai toisesta oli helppo pitää.

Menestyvät taiteilijat, jaloine piirteineen ja harmaantuvine hiuskuontaloineen, eivät mitä ilmeisimmin kovinkaan usein päätyneet valitsemaan kumppanikseen naista, jonka nyrkkeilyhansikasmaiseen käteen istui paremmin oluttuoppi. Tai pala pôteeta koristeeksi pörröisiin hiuksiin. Ja saavutuksenaan studion täydeltä taideteoksia, materiaalina vanhojen traktorien osat, tai maalauksia, joissa kaalinpäilläkin oli siivet.

Ei, Peter Morrow ei olisi mitenkään voinut valita häntä. Se ei olisi tuntunut luonnolliselta valinnalta.

Kuitenkin mies oli niin tehnyt.

Ja valinta oli molemminpuolinen.

Clara olisi ollut valmis hymyilemään, ellei hän olisi ollut lähes varma siitä, että seuraavaksi häneltä pääsisi oksennus.

Voi ei, ei, ei, hänen päässään takoi, kun katse seurasi Peteriä, joka päättäväisesti asteli kohti edessä odottavaa ovea ja sen takana istuvia taideguruja, valmiina lausumaan tuomionsa. Hänestä itsestään.

Claran käsiä kylmäsi ja sormet puutuivat, kun hän askelsi hitaasti pitkin käytävää. Häntä työnsi eteenpäin vastustamaton voima, kummallinen yhdistelmä jännitystä ja kauhua. Hän olisi halunnut rynnätä ovelle, kiskaista sen auki ja huu-
taa sisällä odottaville: ”Täältä tullaan!”

Mutta suurempi osa hänestä halusi rynnätä pakoon ja piiloutua jonnekin. Ryömiä taaksepäin pitkin pitkänpitkää, valoisaa, taiteen täyttämää ja marmorilla kuorrutettua käytävää. Myöntää, että tämä oli erehdys. Väärä vastaus kysymykseen, halusiko hän pitää oman näyttelyn Muséen suojissa. Kysymykseen, oliko hän valmis kaikkien unelmiensa täyttymykseen.

Hän oli vastannut väärin. Hän oli sanonut *kiitos kyllä*. Ja tämä oli seurausta siitä.

Joku oli valehdellut. Tai ainakin jättänyt lopullisen totuuden kertomatta. Hänen unelmissaan, niissä ainoissa, mitä hän oli pyöritellyt mielessään lapsesta saakka, hänellä oli yksityisnäyttely Musée d'Art Contemporainissa. Nyt hän käveli pitkin sen käytävää tyynenä ja rauhallisena. Kauniina ja hoikkana. Henkevänä ja suosittuna.

Valmiina heittäytymään palvovan maailman käsivarsille.

Pelko oli poissa. Ei oksettanut. Jäälakattujen lasien läpi eivät tuijotelleet oudot oliot himoiten vain syödä hänet suihin. Repiä kappaleiksi. Tehdä selvää jälkeä hänestä ja hänen teoksistaan.

Joku oli valehdellut. Jättänyt kertomatta, että tapahtumien kulku voisi olla toisenlainenkin.

Romahdus.

Voi ei, ei, ei, Claran päässä pyöri. Niin kuitenkin kuollut valitti.

Miten sen runon loppu kuuluikaan? Miksi se ei nyt tullut mieleen?

Nyt, kun matkaa oli enää muutama metri, hän ei olisi halunnut mitään muuta kuin kääntyä kannoillaan ja paeta kotiin Three Pinesiin. Avata siellä tutun puisen portin ja juosta ovelle pitkin keväisten, kukkivien omenapuiden reunustamaa pihapolkua. Avata ulko-ovi ja läimäyttää se saman tien kiinni takanaan. Nojata raskaasti selkensä siihen, väänntää se lukkoon, jäädä sitä vasten eläväksi pönkäksi pitämään muun maailman ulkona ja loitolla.

Nyt, aivan liian myöhään, hän tajusi, kuka hänelle oli valehdellut.

Hän itse.

Claran sydän jyskytti kylkiluita vasten, kuin häkkiin vangittu villieläin haluten epätoivoisesti karata vankilastaan.

Hän tajusi pidättävänsä hengitystään, oli pidättänyt jo kukaties miten pitkään. Paikatakseen hapen puutteen hän yritti nyt hengittää hetken mahdollisimman nopeasti.

Peter hänen edellään puhui jotakin, mutta ääni kuului kuin jostakin kaukaisuudesta eikä sanoista saanut selvää. Niitä sekoitti sekä sydämen jyskytys rinnassa että päässä kuuluva vihlova ääni.

Ja sekin, että oven takaa alkoi jo kuulua voimistuvaa puhetta, kun he alkoivat lähestyä sitä.

”Tästä tulee vielä hauskaa”, Peter naurahti ja hymy hänen kasvoillaan oli rohkaisua täynnä.

Claran käsi raukesi ja kukkaro lipsahti siitä lattialle. Kuului vain ontto lopsahdus, sillä kukkaro oli lähes tyhjä. Vain hengityksen raikastavia pastilleja ja maskottina pieni pensseli lasten maalaussarjasta, jonka hän oli aikanaan saanut isoäidiltä.

Clara kumartui ja oli noukkivinaan lattialle levinneitä esineitä syliinsä. Hän piti päätään alhaalla ja yritti haukkoa henkeä peläten koko ajan pyörtyvänsä.

”Hengitä syvään”, hän kuuli äänen yläpuoleltaan. ”Ja nyt hengitä hitaasti ulos.”

Clara siirsi katseensa kukkarosta lattialla mieheen, joka oli kumartunut hänen ylleen.

Mies ei ollut Peter.

Kasvot kuuluivat hänen hyvälle ystävälleen ja naapurilleen Three Pinesista, Olivier Brulélle. Mies kumartui hänen viereensä, silmät pyöreän tarkkaavaisina kuin hukkuvalle heitetty pelastusrenkaat. Hän tarrasi niihin kiinni.

”Hengitä syvään”, miehen ääni toisti. Ääni oli tyynen rauhallinen. Meneillään oli sisäpiirin kriisi ja sen vaatimat pelastustoimet.

Hän veti keuhkot täyteen ilmaa.

”Luulen, ettei minusta ole tähän”, Clara hengähti kumartuen eteenpäin ja tuntien olevansa pyörtymisen partaalla.

Seinät tuntuivat olevan kaatumassa päälle ja silmissä näkyivät vain Peterin kiiltäviksi lankatut kengät vähän matkan päässä. Paikassa, johon mies oli lopulta pysähtynyt. Hän ei ollut hetkeen edes tajunnut kävelevänsä yksin. Huomaamatta, että vaimo oli lähes romahtanut kyykkyyn lattialle.

”Tiedän tunteen”, Olivier kuiskasi. ”Mutta tunnen myös sinut. Astut tuosta ovesta sisään joko jaloillasi kävellen tai polvillasi kontaten.” Mies nyökkäsi kohti lasitettuja ovia käytävän perällä, eikä katse hellittänyt Claran kasvoista. ”Eikö hän olisi parempi yrittää ensin sitä kävelyä.”

”Ei varmaan ole vielä myöhäistä.” Clara tavoitteli katsekontaktia Olivieriin. Hän näki tämän silkisen vaaleat hiukset, ja kasvojen vain hyvin läheltä erottuvat huolen uurteet, joita oli enemmän kuin vasta kolmenkymmenen kahdeksan ikäiselle olisi ollut luontevaa. ”Voisin kääntyä ja palata kotiin.”

Olivierin ystävälliset kerubikasvot katosivat hetkeksi hänen näköpiiristään ja tilalle avautui näkymä puutarhaan, jota hän oli ihailnut juuri aamulla, kun aamun herkkä usva oli vielä leijunut tienoon yllä. Vahva kaste oli silloin kastellut hänen kumisaappaansa ja niin varhaiset ruusut kuin myöhäiset pionitkin olivat tarjonneet tuoksuaan kosteiden terälehtiensä lomasta. Hän oli istahtanut takapihan penkille, aamukahvimuki kädessään ja alkavan päivän haasteet mielessään.

Hänelle ei tullut silloin pieneen mieleensä, että löytäisi itsensä polvillaan lattialta, kauhun kangistamana ja valmiina pakenemaan paikalta. Takaisin puutarhansa turvaan.

Mutta Olivier oli oikeassa. Hän palaisi sinne, mutta ei aivan vielä. Ei heti.

Voi ei, ei, ei. Hänen oli pakko astua tuosta ovesta sisään. Vain niiden kautta aukeaisi myös tie kotiin.

”Ja nyt pitkä uloshengitys”, kuului Olivierin kuiskaus, jonka mies tarjosi hymyn kera.

Clara pakotti itsensä naurahtamaan ja puhalsi keuhkot tyhjiksi. ”Sinusta tulisi ensiluokkainen kättilö.”

”Mitä teillä on siellä lattiatasossa meneillään?” kuului Gabrin kysymys, kun hänen katseensa oli tavoittanut Claran ja tämän avuliaan auttajan. ”Tiedän kyllä mikä Olivierilla on yleensä mielessään tuossa asennossa ja toivon, että olen nyt väärässä.” Gabri käänsi katseensa Peteriin. ”Vaikka voihan tuollaisen naurun ymmärtää monella tavalla.”

”Valmis?” Olivier kysyi ja ojensi Claralle tämän pudottaman kukkaron. Samalla hän auttoi Claran kömpimään pystyyn.

Gabri, aina siellä missä Olivierikin, tai ei ainakaan kaukana, tarjosi Claralle rohkaisevan halauksen. ”Onko olo ok?” Miehen katse tutki naisen kasvojen ilmeitä tarkkaan. Hän oli kookas, vaikkakin käytti itse itsestään mielummin sanaa ”riski”, eikä hänen kasvoillaan näkynyt samoja huolten painamia juonteita kuin kumppanillaan.

”Kyllä tämä tästä”, Clara henkäisi.

”Ja olo tuntuu onnettomalta kusipäältä, epävarmalta ja itsekkäältä?” Gabri naurahti.

”Veit sanat suustani.”

”Jaamme tuntemuksesi, kaikki ystäväsi täällä ja tuollakin”, Gabri ilmoitti ja käsi viittasi lasin peittämään oveen. ”He eivät vain vedä vertoja sinulle, joka olet nyt juhlistu taiteilija ja upean yksityisnäyttelyn keskipiste. Olet paitsi upea, myös upean kuuluisa.”

”Tuletko jo sieltä?” Peter kysyi kärsimättömänä, mutta hymyillen ja käsi osoitti Claraa.

Hieman epäroiden hän tarttui miehen käteen ja lähti astelemaan loppumatkaa pitkin käytävää. Kenkien iloinen kopina ei kokonaan peittänyt alleen oven takaa kuuluvia riemukkaita ääniä.

Siellä nauretaan, Clara mietti. Nauravat varmaan taiteelleni.

Ja juuri sillä hetkellä mielessä kummittelevan runon koko sanarikkaus muistui hänelle mieleen.

Voi ei, ei, ei, Clara kertasi.

Niin kuitenkin kuollut valitti.

Elin koko elämäni viimeisellä rannalla.

Enkä vilkuttanut hyvästiä, kun hukuin.

Armand Gamache kuuli jostakin kauempaa leikkivien lasten ääniä. Hän tiesi kyllä, mistä äänet kantautuivat. Puistosta, tien toiselta puolen. Tosin lapsia ei näkynyt keväisen tiheiden vaahteralehvistöjen läpi. Hän istui mielellään silloin tällöin kuuntelemassa lasten kirmailua kuvitellen äänten kuuluvan lapsenlapsilleen Florencelle ja Zoralle. Silloin oli myös helppo kuvitella puistoon Daniel, hänen poikansa vaimoineen seuraamaan lasten telmimistä ja se, kuinka kaikki astelisivat pian puistotietä pitkin kohti kaupungin keskustaa ehtiäkseen päivälliselle. Ja hän itse yhdessä Reine-Marien kanssa olisi liittynyt joukkoon, leikkimään lasten kanssa hippaa tai kuurupiiloa.

Hänestä oli mukavaa kuvitella, että he kaikki olivat tuhansien kilometrien päässä Pariisissa.

Mutta usein hän myös tyytyi vain paikallisten naapuruston lasten ääniin, huutoihin ja kiljahduksiin. Nekin saivat hänet hymyilemään ja rentoutumaan.

Gamache kurotti käteensä oluen ja laski päivän lehensä *L'Observateurin* polviensa päälle. Reine-Marie, hänen vaimonsa, istui aviomiestänsä vastapäätä heidän kotinsa parvekkeella. Hänkin oli harvinaisen kuumana kesäkuun puolivälin päivän kunniaksi korkannut kylmän oluen. Sen vieressä parvekepyödyllä lepäsi tuore *La Pressen* numero, jonka yli vaimon katse oli suunnattu jonnekin kaukaisuuteen.

”Mikä mietityttää?” Gamache kysyi vaimoltaan.

”Ei mikään erityisesti, tuumailen vain niitä näitä.”

Gamache oli hetken vaiti ja seurasi vaimonsa vaihtuvia ilmeitä. Samalla silmä kiinnittyi Reine-Marien hiuksiin, jotka olivat jo harmaantuneet. Mutta niin oli käynyt hänenkin hiuksilleen. Vaimolla oli ollut vuosikaudet tapana värjätä hiuksiaan kastanjanruskeiksi, mutta siitä hän oli pikkuhiljaa luopunut. Gamachea se miellytti, olihan vaimo jo pitkälti yli viidenkymmenen, kuten hän itsekin. Nyt he näyttivät oikeasti pariskunnalta, joka oli jo puolivälissä matkaa kohti kuudetta kymmentään. Ja eläkeikää, jos hyvin kävi.

Eihän heidän pitänyt mitään malleja ollakaan. Sellaista ei kukaan voinut edes epäillä. Armand Gamache ei ollut tukeva, mutta vankka mies hän oli varreltaan. Jos joku vieras sattui poikkeamaan heidän kotiinsa, hän olisi hyvin voinut kuvitella Monsieur Gamachen sävyisäksi historian tai kirjallisuuden professoriksi, akateemiseksi mieheksi vaikkapa Montréalin yliopistosta.

Mutta sellainen luulohan oli tietysti aivan väärä.

Suuri asunto oli suorastaan lastattu kirjoilla. Aiheet vaihtelivat historiasta elämäkertoihin, romaaneihin, Québécois paikalliseen taiteeseen ja jopa runouteen. Kirjat oli hyllytetty siisteihin riveihin. Jokaisella pöydällä oli joku kirja kesken sanoma- ja aikakauslehtien seurana. Olohuoneen kahvipöytä takan ääressä näytti olevan varattu paksuille viikonlopun lehdille lukuisine liitteineen. Tarkkaavainen vieras saattoi, mikäli eksyi Gamachen työhuoneen kynnykselle, tajuta sinne kootuista kirjoista jo aiheen perusteella paljonkin isännän urasta.

Sitä kautta olisi helppo tajuta, ettei kyse todellakaan ollut eläkeikää lähestyvistä ranskankielisen kirjallisuuden professorista. Hyllyt olivat täynnä tapauskansioita, lääketieteellisiä ja rikosoikeuteen liittyviä teoksia Napoleonin ajan säädöksistä siviilioikeuteen, sormenjälkitutkimukseen, geneettiseen koodaukseen, erityyppisiin haavoihin ja aseisiin.

Ja murhiin. Armand Gamachen työhuone oli murhia täynnä.

Kuitenkin kaiken kuolemaan liittyvän keskelle oli raivattu tilaa myös filosofisille niteille ja runoteoksille.

Katsellessaan Reine-Marieta heidän parvekkeellaan Gamache tajusi taas kerran olevansa varma siitä, että oli nainut itseään paremman naisen. Ei sosiaalisesti, ei akateemisestikaan. Hänestä vain tuntui siltä, ettei koskaan päässyt irti uskostaan, jonka mukaan hän oli ollut hyvin, hyvin onnekas mies.

Armand Gamache uskoi muutenkin, että hänellä oli ollut paljon onnea elämässään ja sen suurimpana saavutuksena tuohon naiseen kohdistunut rakkaus, jota oli kestänyt jo kolmekymmentäviisi vuotta. Sitä suurempi onni saattoi olla vain se, että tuo nainenkin rakastaisi häntä yhtä lailla.

Nyt Reine-Marie käänsi siniset silmänsä mieheensä. ”Jos totta puhutaan, mielessäni pyöri se Claran vernissage, taidenäyttelyn avajaiset siis.”

”Niinkö?”

”Meidän pitäisi pikkuhiljaa jo lähteä matkaan.”

”Niin kai sitten.” Gamache vilkaisi kelloaan. Se oli jo viittä yli viiden. Clara Morrowin ensimmäisen yksityisnäyttelyn avajaiset Muséeissa olivat olleet meneillään jo viisi minuuttia ja kestäisivät vain seitsemään saakka. ”Odotellaanko kuitenkin, että David saapuu?”

Heidän vävynsä oli jo puoli tuntia sovitusta myöhässä. Gamache antoi katseensa kiertää pitkin laajaa asuntoa. Katsetavoitti juuri ja juuri Annien, joka näytti istuvan olohuoneen sohvalla lukemassa, ja häntä vastapäätä istui Gamachen kakkosmies Jean Guy Beauvoir rapsuttelemassa perheen lemmikkikoira Henrin suurenmoisen suuria korvia. Tämä lempeä saksanpaimenkoira olisi voinut nauttia tuosta iha-
nuudesta vaikka koko päivän, autuas ilme kasvoillaan.

Jean Guy ja Annie eivät juurikaan noteeranneet toisiaan. Se huvitti Gamachea. Onneksi kaksikko ei sentään paikonnut toisiaan poikki huoneen loukkauksilla tai jollakin vielä painavammalla.

”Voimmehan me lähteä niinkin, että soittamme Davidille ja pyydämme häntä tulemaan suoraan näyttelyyn”, Gamache ehdotti.

”Odotetaan nyt kuitenkin vielä muutama minuutti, jos sopii.”

Gamache nyökkäsi ja poimi sitten lehden käsiinsä, mutta laski sen pian takaisin pöydälle.

”Onko minulta jäänyt jotain huomaamatta?”

Reine-Marie hymyili hetken emmittyyään. ”Minulle tuli vain mieleen, että sinua saattaa askarruttaa koko avajaisnäyttely. Ja aprikoit lähteäkö vai ei.”

Armand Gamachen kulmakarvat kohosivat.

Jean Guy Beauvoir jatkoi koiran korvien rapsuttamista ja silmäili vastapäistä naista. Hän oli tuntenut tämän jo viisitoista vuotta, aina siitä lähtien, kun oli päässyt vasta valmistuneena murharyhmään. Annie oli ollut silloin vasta teini-tyttö. Outolintu ja melkoinen pomottaja.

Hän ei koskaan ollut mikään lasten ylin ystävä. Kaikkein vähiten näsäviisaiden teinien. Annie Gamachesta hän oli yrittänyt pitää parhaansa mukaan, jopa osin onnistuen siinä. Hän oli lopulta tajunnut, että tytöllä oli kyky ottaa ilo irti elämästä ja nauraa sydämensä pohjasta, mutta yhtä lailla kärsivällisyyttä kuunnella tylsimpiäkin ihmisiä, ikään kuin olisi oikeasti ilahtunut näiden näkemisestä. Tai kuin nämä olisivat hänelle hyvinkin tärkeitä. Hän oli jopa nähnyt Annien tanssivan käsivarret viuhtoen ja hiukset hulmuten, niska kenossa ja silmät säteillen.

Hän oli jopa tuntenut tytön käden omassaan, vain kerran.

Sairaalassa, kun hän oli palannut jostakin rajan takaa tai kauempaakin. Läpi tuskan ja pimeyden hän oli aistunut tuon hellän kosketuksen. Hän oli tajunnan ja tajuttomuuden rajamailtakin aistunut, ettei käsi kuulunut hänen vaimolleen Enidille. Vaimon lintumainen kosketus ei olisi yksin riittänyt palauttamaan häntä elävien kirjoihin.

Tuo käsi, joka löysi tiensä hänen käteensä, oli vahva, lämmin ja päättäväinen. Se halusi kutsua hänet takaisin rajan takaa.

Kun hän sai silmänsä vihdoinkin auki, hän kohtasi Annie Gamachen huolestuneen katseen. Mitähän tyttö hänen sairaalavuoteensa luona teki? Yhtäkkiä hän ymmärsi sen.

Koska Anniella ei ollut muutakaan paikkaa, toistakaan sairaalavuodetta, jonka vierellä valvoa.

Syy oli se, että tytön oma isä oli kuollut. Pyssymiehen luoteihin hylätyllä tehtaalla. Beauvoir oli nähnyt omin silmin, kun luodit tavoittivat Armand Gamachen. Niin rajusti, että tämä nytkähti ilmaan ennen kuin kaatui selälleen betonilattialle.

Siihen hän jäi makaamaan liikkumattomana.

Ja nyt Annie Gamache piteli kädestä häntä sairaalassa, koska se käsi, jota tämä oikeasti halusi pidellä, oli poissa.

Jean Guy Beauvoir oli pakottanut silmänsä auki ja nähnyt suuren surun Annien silmissä. Se oli sydäntäsärkevää. Mutta sitten noihin silmiin ilmestyi muutakin.

Iloa.

Ilme, jollaista kukaan ei ennen ollut hänelle uhrannut. Peittelemätöntä, rajatonta iloa.

Sellainen oli ollut ilme Annien kasvoilla, kun hän oli avannut silmänsä ja tyttö oli huomannut sen.

Hän yritti puhuakin, mutta ei siitä ollut tullut mitään. Annie oli kuitenkin arvannut, mitä asiaa hänellä oli ollut.

Tyttö kumartui hänen ylleen ja kuiskasi hänen korvaansa jotakin samalla kun vieno hajuveden tuoksu kantautui

hänen sieraimiinsa. Lievästi sitruunainen. Puhdas ja raikas. Ei Enidin huumaavan ja täyteläisen tuntuinen parfyymi. Annie tuoksui kuin kesäinen sitruunalehto.

”Isä elää.”

Tämä tieto sai hänet nolostumaan. Yksi nolostuminen muiden joukossa, kun kerran sairaalassa oltiin. Sorsien, vaipojen ja pesulapun kanssa hoidettujen pesujen lisäksi. Mutta mikään niistä ei koskenut häneen niin henkilökohtaisesti, niin sydämeen käyvästi kuin tuo hetki, jolloin hänen oma panssarinsa antoi periksi.

Hän puhkesi itkuun.

Ja Annie huomasi sen. Mutta Annie ei kuitenkaan sanonut sitä ääneen, ei silloin eikä sen jälkeen.

Henrin harmiksi Jean Guy lakkasi rapsuttelemasta sen korvia ja laski kätensä päällekkäin. Tuosta käsien lepuutus-aseennosta oli tullut hänelle toinen luonto.

Se palautti mieleen hetken, joka ei unohtuisi koskaan. Annien käsi hänen kädellään.

Se oli hetki, jota lähemmäs hän ei Annieta koskaan pääsyt eikä pääsisi. Päällikön tytär oli toisen miehen kanssa naimisissa.

”Miehesi tuntuu olevan myöhässä”, Jean Guy huomautti jotakin sanoakseen. Hän ei saanut syytöstä pois äänensävyystään, vaikka ei sitä halunnutkaan painottaa. Annie kuitenkin laski lehden silmiensä edestä.

”Mitä tuo tarkoitti?”

Niin, mitä hän heitollaan oli tarkoittanut?

”Voimme myöhästyä, ellei hän ala ilmaantua.”

”Alkakaapa painua sitten. Se on minulle yksi ja sama.”

Hän oli itse ladannut aseensa ja painanut piipun otsalleen. Nyt hän kerjasi Annieta vetämään liipaisimesta. Sanat osuivat kuin luoti kalloon, upposivat syvälle ja räjähtivät perille päästyään.

Se ja sama.

Kuulosti suorastaan lohdulliselta, hän huomasi miettivänsä. Tuska. Jos hän härnäisi Annieta vielä vähän lisää, ehkä seurauksena olisi niin tainnuttava isku, ettei hän sen jälkeen kykenisi tuntemaan enää yhtään mitään.

”Kuule”, Annie sanoi äkkiä ja kumartui yli sohvapöydän. Ääni oli nyt aavistuksen pehmeämpi. ”Olen pahoillani sinusta ja Enidistä. Siis teidän erostanne.”

”No, sellaista sattuu. Näet lainoppineena näitä juttuja varmaan päivittäin.”

Annien silmät olivat yhtä tutkivat kuin isänsä. Sitten katse pysähtyi ja seurasi yöökkäys.

”Niinhän se menee.” Hetken hiljaisuuden jälkeen Annie jatkoi vielä. ”Ei se tavatonta ole, kun ajattelee minkä myllyn läpi olet käynyt. Kai se saa ajattelemaan elämää aivan uudella tavalla. Haluatko sinä puhua siitä?”

Puhua Enidistä Annien kanssa? Tämän pienipäisestä nalkutuksesta. Väheksynnästä, haavoittamisesta ja selkäänpuukotuksista. Pelkkä ajatuskin kuvotti häntä ja se varmaan näkyi hänen kasvoiltaan. Joka tapauksessa Annie reagoi hänen ilmeeseensä niin, että punastui ja oikaisi selkänsä. Aivan kuin hän olisi läimäyttänyt tätä poskelle.

”Unohda koko juttu”, Annie kivahti ja nosti taas lehden kasvojensa eteen.

Jean Guy yritti löytää jotakin järjellistä sanottavaa saadakseen edes jotain sillan tapaista rakennettua Annien suuntaan. Minuutit kuluivat tuskallisen hitaasti.

”*Vernissaus*”, Beauvoir avasi lopulta pelin. Se oli ensimmäinen järkevä sana, joka juolahti hänen tyhjään päähänsä. Kuin maaginen kasipallo, joka pysähtyttyään paljasti ainoan veikkauksensa. Tai tässä tapauksessa sanansa: ”*Vernissaus*”.

Lehti laskeutui taas aavistuksen verran ja paljasti Annien kivettyneen ilmeen.

ARVOITUKSELLINEN MURHA VALON JA VARJON RAJAMAILLA

"Sydämet on tehty särjettäväiksi", nuori taiteilija Lillian Dyson kirjoitti alleviivattuna kirjansa marginaaleihin. "Suloiset suhteet ovat kaikki kuolleet." Nyt Lillian on itse kuollut, ja hänen ruumiinsa löytyy Three Pinesin kylästä, keskeltä Morrowin taiteilijapariskunnan kukkapenkkiä. Ensimmäistä omaa suurta näyttelyään edellisenä iltana juhlistanut Clara Morrow on shokissa, ja pian rikosta on uneliaassa kylässä selvittämässä Armand Gamache tiimeineen.

Murhaa tutkiessaan Gamache sukeltaa syvälle taidemaailmaan ja huomaa, ettei rikoksessa mikään ole sitä miltä näyttää. Varjojen ja valon välillä tasapainoilevien taiteilijoiden joukossa jokaisen hymyn takana on irvistys ja jokaisen hellän suhteen takana ainakin yksi särkynyt sydän. Kun murhan yksityiskohdat alkavat selkeytyä ja totuudet nousta päivänvaloon, täytyy Gamachen pohtia tarkemmin kuin koskaan aiemmin, mikä on totta ja mikä pelkkää kangastusta.

Louise Penny jatkaa *Petollinen valo* -kirjassa Armand Gamachen ja omalaatuisen Three Pinesin kylän tarinaa omintakeisella ja koukuttavalla tavallaan.

